

SAOPČENJA:

VIII. letni redni sestanek radiologov »Alpe - Adria«,

Padova, od 1. do 3. novembra 1975

Kot vsa prejšnja srečanja radiologov »Alpe-Adria«, tudi letošnje ni razočaralo. Obratno, tako strokovni kot organizacijski nivo, sta bila na zavirljivi višini. Vse povedano je bilo prav gotovo dostojno mednarodnega kongresa. Boljšega, oziroma slabšega prispevka mi bilo. Vsi referati so bili dognano izdelani, odlično prikazani bodisi tekstualno, bodisi slikovno. Vendar so vsled tematske aktualnosti največ zanimanja vzbudili referati: Gyser-ja, iz Graza: Diferencialna diagnoza kongenitalnih srčnih defektov, Jereba iz Ljubljane:

Diagnoza pulmonalnih in mediastinalnih lezij s pomočjo aspiracijske biopsije, Dala Palme iz Trsta: Abdominalna kontrastna tomografija pri patologiji jeter in žolčnika, in Gvozdanovića iz Zagreba: Emiscanner.

Devet prikazov je povsem izpolnilo celoten delovni program. Kot vedno, so se tudi tokrat domačini izkazali kot izkušeni gostitelji.

Prihodnje tako srečanje v letu 1976 bo v Trstu.

L. Tabor

OB 25. OBLETNICI REGISTRA RAKA ZA SR SLOVENIJO

V pretoklem letu (1975) je slavil Register raka za SR Slovenijo (Register), petindvajseto leto svojega obstoja in dela.

Ustanovljen je bil na pobudo prof. dr. Božene Ravnihar 1. januarja 1950 z namenom, da bi zbiral podatke o novoobolelih rakavih bolnikih v Sloveniji, in da bi vsaj enkrat letno zasledoval nadaljnjo usodo registriranih bolnikov.

Podobnih služb je bilo takrat v Evropi še zelo malo. Ustanavljali so jih, ker se je število rakavih obolenj večalo in zahtevalo dobro organizirano onkološko službo na eni strani, na drugi strani pa so bile zaradi nejasne etiologije raka potreb-

ne epidemiološke in klinične raziskave, ki naj bi nakazale smernice za boljšo prognozo rakavih bolnikov. Za vse te namene so bili potrebni verodostojni podatki o dejanskem obolevanju za rakom in o prognozi bolnikov v posameznih, določenih populacijah. Te pa je lahko nudila samo posebna služba registra raka, ki je zbirala vse podatke na enoto BOLNIK, v svojih analizah in prikazih podatkov incidence (število novoobolelih) pa dosledno upoštevala enoto PRIMER BOLEZNI.

Registracija rakavih bolnikov in njihova letna kontrola je v SR Sloveniji obvezna, predpisana z zakonom. Virov in-

formacij je več: prijavnica rakavega obolenja, obdukcijski zapisniki pri obdukciji ugotovljenih primerov raka, zdravniška poročila o vzroku smrti ter poročila o kontroli bolnika.

Podatki za prvih enajst let (1950—1960) so se obdelovali po ročni metodi, drugih enajst let (1961—1971) pa so bili obdelani mehanografsko. V jubilejnem 25. letu dela smo dokončno izdelali in vpeljali v vsakdanje delo avtomatsko obdelavo podatkov, in tako obdelali in objavili podatke za leto 1972.

Neposredni rezultati dela Registra so bila prva letna poročila o incidenci raka v Sloveniji. Prvo je bilo objavljeno v Zdravstvenem vestniku (Zdrav. Vestn. 20 (1951), 264—277), nadaljnja so izhajala razmnožena na ciklostilu. Do leta 1957 je bilo tako izdanih pet letnih poročil (Statistično poročilo o raku v LRS 1951, 1952, 1953, 1954 in 1955, Onkološki inštitut, Ljubljana 1953, 1954, 1955, 1956 in 1957). Zaradi finančnih in kadrovskih težav je sledilo desetletno obdobje zelo skromnih, nepubliciranih in tako širšemu krogu zdravstvenih delavcev nedostopnih letnih poročil, ki pa so bila poslana Svetovni zdravstveni organizaciji in objavljena v periodični publikaciji »Epidemiological and Vital Statistics Report«. S podatki o incidenci raka v Sloveniji v letih 1956 do 1960, v letih 1961—1965 in v letih 1968 do 1972 smo dali svoj prispevek tudi za knjigo »Cancer Incidence in Five Continents«, UICC, Geneva (Vol. I. — 1966, Eds. Doll, R., Payne, P., Waterhouse, J.; Vol. II. — 1970, Eds. Doll, R., Muir, C. S., Waterhouse, J.; Vol. III. — v tisku). Od leta 1968 dalje izdajamo tudi letna poročila redno pod naslovom: »Rak v Sloveniji«. Poročila za leta od 1965 do 1971 so obsegala šest standardnih tabel s podatki o incidenci raka po spolu, starosti, primarni lokalizaciji, stadiju ob diagnozi in bolnišnicah, kjer je bila diagnoza ugotovljena; kvaliteto podatkov sta osvetljevala dva kazalca: delež primerov ugotovljenih na podlagi

zdravniških poročil o vzroku smrti ter delež mikroskopsko potrjenih primerov. Podatki o številu prebivalstva po spolu in starosti pa so omogočili izračunavanje stopnje incidence na 100.000 prebivalcev. Poročilu za leto 1971 je bila dodana še tabela s podatki o umrljivosti registriranih rakavih bolnikov. V jubilejnem, 25. letu obstoja Registra je izšlo 14. letno poročilo, s podatki o incidenci raka v letu 1972. Avtomatska obdelava je brez dodatnih obremenitev omogočila povečanje obsega poročila na 10 tabel, ki bodo redno vključene tudi v vsa nadaljnja letna poročila. Novo uvedene tabele prikazujejo še podatke o incidenci raka po zdravstvenih regijah in območjih zdravstvenih domov Slovenije, za vsako lokalizacijo raka že izračunano stopnjo incidence na 100.000 prebivalcev po spolu in starosti ter grobo opredelitev histoloških vrst histološko potrjenih primerov posameznih lokalizacij. Primerjanje incidence raka po zdravstvenih regijah in območjih zdravstvenih domov omogočajo podatki o številu prebivalstva na teh območjih. Opisane tabele smo dodali na željo mnogih zunanjih sodelavcev in uporabnikov podatkov Registra.

Vsi objavljeni pa tudi mnogi neobjavljeni podatki so do konca leta 1975 služili kot osnova 38 epidemioloških študijam, 31 kliničnim študijam, 56 referatom na kongresih in 13-krat pri izdelavi magistrskih nalog in doktorskih disertacij, 44-krat za diplomske naloge višjih zdravstvenih delavcev, 63-krat za razna predavanja, seminarje in članke ter 25-krat v druge strokovne namene.

Mislimo, da je Register opravičil svoj obstoj v zadovoljivi meri. Prizadevali si bomo, da bomo v bodoče nudili zdravstveni službi čim več praktično uporabnih in zanesljivih podatkov o obolevnosti za rakom v Sloveniji, ki bodo služili kot osnova poglobljenim kliničnim in epidemiološkim študijam.

V. Pompe-Kirn